

Verohallinto

VH/1283/00.01.00/2020

Ohjeluonnos: Raportoitavat rajat ylittävät järjestelyt

## Ohjeistus rajat ylittävistä järjestelyistä tarvitsee selkiytystä ja konkretisointia

### Yleisesti ohjeluonnoksesta

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntomme Verohallinnon ohjeluonnoksesta koskien raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä.

Yleisesti FA korostaa, että ohjeistuksen kohteena oleva lainsäädäntö on direktiivistä johtuen monimutkaista sekä tulkinnanvaraista. Tällaisessa tilanteessa ohjeistuksen merkitys korostuu yhtäällä kaikkien kannalta tarkoituksenmukaisen raportoinnin aikaansaamisessa kuin myös toisaalla verovelvollisten oikeusturvan toteutumisen kannalta. Jos lainsäädäntö jättää tulkinnanvaraa, voi seurauksena olla ylipäätöksi varmuuden vuoksi. Toisaalta epäselvät velvoitteet voivat edelleen johtaa siihen, ettei kaikissa tilanteissa edes ymmärretä raportointia tehdä, jolloin jälkikäteen sanktiointi olisi kohtuuton lopputulos. Ylipäätään raportointivelvollisten kannalta yhdenmukaista raportointia ei tällöin saada aikaan.

FA esittää, että edellä kuvattujen ongelmien ratkaisemiseksi ohjeistuksessa tulee selvästi tuoda esiin ajatus siitä, että raportointivelvoitteen kohteena on ensisijaisesti aggressiivinen tunnusmerkkien mukainen verosuunnittelu sekä toiminta, joka tosiasiallisesti toteuttaa tällaista verosuunnittelua. Raportointivelvollisuuden olemassaolo muissa tilanteissa on lähtökohtaisesti poikkeuksellista.

Yleisti FA huomauttaa ohjeluonnoksesta seuraavaa:

- Lainsäädännön luonteesta johtuen ohjeluonnos on väkisininkin pitkä ja raskaslukuinen. Ohje kaipaa vaikean asiakokonaisuuden selkeyttämistä ja täsmentämistä sekä esimerkkejä.
- Yleisesti käytännössä lainsäädännön parissa toimivien kannalta ohjeen luettavuutta voisi parantaa, jos ohjeen rakenne seuraisi enemmän lain rakennetta: ensin määritelmät (ml. välittäjä), tämän jälkeen raportointia koskevat määräykset ja lopuksi tunnusmerkkejä koskevat osiot.
- Luettavuutta helpottaisi myös jonkinlainen kaaviokuva sääntelyn ja erityisesti tunnusmerkkien rakenteesta esim. ryhmittely pääasiallisen hyödyn testiä vaativista tunnusmerkeistä vs. muut tunnusmerkit. Kaaviokuva varsinaisen tekstin tukena havainnollistaisi asiaa paremmin. Kaaviokuvat voisivat myös selkiyttää esim. juurikin pääasiallisen hyödyn testin edellytysten täyttymisen tarkastelua.
- Ohje mainitsee erilaisia ohjeita ja listoja tekstissä, joihin on tällä hetkellä linkkejä esimerkiksi sivulla 16. FA näkee, että nämä listaukset tulisi olla myös ohjeen liitteenä ja näitä tulisi päivittää. Ei ole tavatonta, että linkit lakkaavat toimimasta,

ja tämä on ongelmallista. Ohjeistuksessa mainitaan myös useassa kohtaa automaattisen tietojenvaihdon ulkopuolella olevat lainkäyttöalueet, joita ei ole kuitenkaan listattu tällä hetkellä ohjeistukseen. Nämä olisi syytä listata ohjeistukseen, jotta velvoitteet olisivat selkeitä ja mahdollisimman täsmällisiä.

Ylipäättään FA näkee, että raportointivelvollisuuden olemassa oloa on mahdollista täsmentää ja tehdä tarkoituksenmukaisemmaksi selkiyttämällä lainsäädäntöä ohjeistuksella vielä huomattavasti. Erityisinä huomioina esitämme ohjeluonnoksesta seuraavaa:

## Erityiset huomiot ohjeluonnoksesta

### 1 Osio 2 - Soveltamisala ja eräitä määritelmiä

#### 1.1 Kohdat 2.1 Raportoitavista järjestelyistä annetun lain soveltamisala ja 2.3 Rajat ylittävä järjestely

Rajat ylittävän järjestelyn määritelmä siten kuin sitä on kuvattu ohjeluonnoksen kappaleissa 2.1 ja 2.3 näyttäisi kattavan myös sellaiset yhden valtion sisäiset järjestelyt, joita esim. suomalaisen finanssialan yrityksen ulkomaiset sivuliikkeet tekevät sivuliikevaltiossa (sivuliikevaltiossa kotimaiset järjestelyt). Vastaavat järjestelyt eivät toisaalta tulisi rajat ylittävän järjestelyn määritelmän piiriin, jos alan yritys toimisi sivuliikerakenteen sijasta tytäryhtiörakenteessa.

FA:n käsitys on, että pelkästään alan yrityksen valitseman yhtiö-/konsernirakenteen ei tulisi vaikuttaa siihen, mitkä **kansalliset** järjestelyt tulevat raportointivelvollisuuden piiriin. Myöskään Verohallinnon näkökulmasta tuskin on tarkoituksen mukaista, että esim. suomalaisen finanssialan yrityksen Pohjoismaisten sivuliikkeiden kussakin toimintamaassa tapahtuvat kotimaiset järjestelyt raportoitaisiin Suomeen ainoastaan sivuliikerakenteesta johtuen (ts. ainoa järjestelyyn liittyvä rajat ylittävä ominaisuus olisi se, että yrityksellä on sivuliike). Huomioiden, että sivuliikerakenteet ovat hyvin tyypillisiä finanssisektorilla, raportoinnin soveltamisalaa koskevan ohjeistuksen tulee tältä osin olla hyvin yksiselitteistä.

Kohdassa 2.1 listatuista edellytyksistä erityisesti kohta 3 ("*vähintään yksi järjestelyyn osallistuvista henkilöistä harjoittaa liiketoimintaa toisessa valtiossa siellä sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta ja järjestely muodostaa vähintään osan kiinteän toimipaikan liiketoiminnasta*") on ongelmallinen yllämainitussa suhteessa, ellei ohjeeseen lisätä mainintaa siitä, ettei sivuliikkeiden paikallisesti katsottuna kotimaisia järjestelyjä ole tarkoitettu raportoitavan.

FA pitää selvänä, ettei raportointia ole tarkoitettu syntyvän ainoastaan sivuliikkeen kansallisten järjestelyjen johdosta. Lain 1 §:n 2 momentin mukaan "... **edellytyksenä on, että järjestely koskee useampaa kuin yhtä Euroopan unionin jäsenvaltiota tai yhtä Euroopan unionin jäsenvaltiota ja kolmatta valtiota tai lainkäyttöaluetta** ja järjestely täyttää ainakin yhden seuraavista edellytyksistä ...". **FA tuo esiin, että koska tällaisessa tilanteessa järjestely ei koske useampaa jäsenvaltiota, ei raportointia synny pelkästään sivuliikkeen toiminnassa.**

FA esittää, että tilannetta voitaisiin ohjeistuksessa täsmentää seuraavalla esimerkillä:

Yhtiö X, jolla on kotipaikka valtiossa 1, tarjoaa siellä palveluita. Lisäksi se tarjoaa näitä palveluita myös valtioihin 2, 3 ja 4 paikallisten sivuliikkeidensä kautta. Yhtiö Y:n kotipaikka on valtiossa 2. Yhtiö X:n sivuliike valtiossa 2 ja Yhtiö Y osallistuvat järjestelyyn, joka täyttää yhden tunnusmerkin edellytykset, mutta liittyy vain valtiossa 2 tapahtuviin toimintoihin. Järjestely ei liity yhtiön X valtioissa 1, 3 ja 4 harjoittamaan palveluiden tarjontaan. Järjestely ei ole rajat ylittävä, koska se ei koske useampaa valtiota, eikä järjestelyn katsota pelkästään sivuliikerakenteessa toimimisen perusteella katsoa muodostuvan rajat ylittäväksi.

## 1.2 Kohta 2.4. Raportoitava järjestely

Ohjeluonnoksessa tuodaan esiin, että ”*Konserniyhtiöiden väliset tavanomaiset rajat ylittävät liiketoimet voivat olla osa raportoitavaa järjestelyä, jos jokin lain tunnusmerkeistä täyttyy.*”

FA huomauttaa, että termi ”tavanomaiset liiketoimet” kattaa huomattavan suuren joukon erilaisia liiketoimia. **FA esittääkin, että tässä kohdin korostettaisiin, etteivät nämä tavanomaiset rajat ylittävät liiketoimet pääsäännön mukaan ole raportoitavia järjestelyjä.**

## 1.3 Kohta 2.5 Markkinakelpoinen järjestely

FA näkee, että kohdassa 2.5 kuvattu markkinakelpoisen järjestelyn määritelmä on kirjoitettu hyvin laajaksi siten, että se pitää sisällään kaikki markkinakelpoiset järjestelyt riippumatta siitä liittyykö niihin mitään verosuunnitteluelementtiä.

Tämän määritelmän perusteella esim. kaikki finanssialan yritysten vakimuotoiset tuotteet tulevat määritelmän piiriin, mikä ei voi olla direktiivin tai sääntelyn tarkoitus. FA:n käsitys on, että esimerkiksi Ruotsissa markkinakelpoisella järjestelyllä tarkoitetaan nimenomaan verojärjestelyä - ks. esim. Ruotsin sikäläisessä HE:ssa:

”Marknadsförbara och anpassade arrangemang

Uppgiftsskyldigheten föreslås som framgår av avsnitt 5.3.2 som huvudregel ligga på rådgivaren. En rådgivare kan i vissa fall tillhandahålla samma arrangemang till flera klienter. Detta gäller s.k. marknadsförbara arrangemang. Ett marknadsförbart arrangemang definieras i DAC 6 som ett gränsöverskridande arrangemang som utformas, marknadsförs, är redo för genomförande eller tillgängliggörs för genomförande utan att behöva anpassas i väsentlig omfattning (artikel 3.24 i DAC). **Begreppet marknadsförbart arrangemang ska enligt regeringens mening ges en smal tolkning, och bör därför enbart omfatta fall där en i princip färdig ”skatteprodukt” marknadsförs till en större krets.** Enligt regeringens ska vanligen förekommande skatteupplägg som visserligen kan användas av ett stort antal skattskyldiga men som ändå måste anpassas till omständigheterna i det enskilda fallet inte anses vara marknadsförbara arrangemang. Ett marknadsförbart arrangemang bör föreligga när ”produkten” är färdig för att kunna marknadsföras. Ett arrangemang som inte är marknadsförbart är ett s.k. anpassat arrangemang (artikel 3.25 i DAC). Ett sådant arrangemang kan inte

existera innan det finns en potentiell användare som arrangemanget har anpassats till.

## 2 Osio 3 - Tunnusmerkit

### 2.1 Kohta 3.2 Pääasiallista hyötyä mittaava testi

**FA pitää erittäin tärkeänä, että ns. pääasiallista hyötyä mittaavaa testiä koskevaa osuutta ohjeistuksesta selkiytetään ja konkretisoidaan vielä huomattavasti.** Pääasiallisen hyödyn testi määrittää raportointivelvollisuuden olemassaoloa hyvin monessa tapauksessa, joissa raportointivelvollisuus voi nyt jäädä tulkinnanvaraiseksi. Muiden ilmoitusvelvollisten kuin varsinaisten verokonsulttien tai verosuunnittelua työkseen tekevien kannalta on keskeistä, että testin edellytysten täyttymisen tarkastelu olisi mahdollisimman yksinkertaista. Yleisenä kommenttina FA esittää, että testin osalta voitaisiin tehdä esim. selkiytyksenä jonkinlainen kaaviokuva, jossa tarkasteltaisiin testin edellytysten täyttymistä sekä poikkeuksia näihin (aihetta käsitelty kappaleen 3.2.3 kommentteissa).

FA myös korostaa, että ohjeistus vaikuttaa osin olevan pääasiallista hyötyä mittaavan testin osalta ristiriitaista, ja jäljempänä FA esittää kuinka tältä osin luettavuutta voitaisiin parantaa.

Erityisemmin pääasiallisen hyödyn testiä käsittelevien kohtien osalta FA esittää seuraavaa:

### 2.2 Kohta 3.2.1 Lain tarkoittama veroetu

Veroetu kuvataan kappaleessa hyvin laajasti, ja tässä kohdin mainitaan esimerkiksi menon vähentäminen. Pelkästään tämän kappaleen perusteella, FA näkee, että testi voi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa aiheutuu investoinnin myötä vähennyskelpoista kuluja, kun investoinnin edellytykseksi on asetettu, että kulut voidaan vähentää verotuksessa.

Tämä ei voi olla sääntelyn tarkoituksena: lähtökohtaisesti mitään investointeja ei tehdä pelkästään verovähennysten saamiseksi, mutta investoinnit voivat kyllä jäädä tekemättä, jos investoinnin kuluja ei voida vähentää verotuksessa ja kustannusten nousun myötä investointi muodostuu kannattamattomaksi. **FA esittää, että pääasiallisen hyödyn testin osalta tulee jo tässä korostaa, että lain tarkoittama pääasiallinen veroetu syntyy vain poikkeuksellisesti, jos veroetu kuten esimerkiksi vähennys muodostuu kaksinkertaiseksi tai muuten lain normaalia tarkoitusta laajemmaksi.**

Tämä ajatus ajatus nousee esiin myös myöhemmin ohjeistuksesta kappaleesta 3.2.4, jossa todetaan, että *"Pääasiallista hyötyä mittaavan testin edellytykset eivät lähtökohtaisesti täyty tilanteissa, jotka ovat verovelvollisen asuinvaltion lainsäädännön ja sen tarkoituksen mukaisia. Esimerkkinä tällaisesta järjestelystä ovat verolainsäädännön mukaiset menon vähentämistä koskevat säännökset. Kun verovelvollinen maksaa suorituksia ulkomaiselle konserniyhtiölle, kyse ei automaattisesti ole pääasiallista hyötyä mittaavan testin määritelmän mukaisesta veroedusta."* FA näkee, että ohjeistusta olisi selkeämpää lukea, mikäli ajatus, siitä, että veroedun tulee olla lähtökohtaisesti lainsäädännön tarkoituksen vastainen tuodaan johdonmukaisesti esiin ohjeen eri kohdissa.

FA esittää myös, että ohjeistuksessa mainittaisiin vielä erikseen lain piiriin kuuluvat verot. Asialla on vaikutusta esimerkiksi juurikin pääasiallista hyötyä mittaavan testin kannalta kun tarkastellaan veroedun syntymistä. HE:n mukaan *”Pääasiallista hyötyä mittaavan testin mukaisen veroedun tulisi ensisijaisesti liittyä virka-apudirektiivin soveltamisalan piiriin kuuluvaan veroon. Virka-apudirektiivi kattaa kaikki jäsenvaltion ja sen osa-alueiden tai paikallisviranomaisten kantamat tai niiden puolesta kannetut verot lukuun ottamatta arvonlisäveroa, tullia ja valmisteveroa.”*

### 2.3 Kohta 3.2.3 Tilanteita, joissa veroetu on pääasiallinen hyöty

Kohdassa 3.2.3 mainitaan että *”Veroetu on yksi järjestelyn pääasiallisista hyödyistä silloin, kun veroedulla on ollut vaikutusta siihen, miten järjestely on toteutettu. Veroetu on pääasiallinen hyöty myös aina silloin kun järjestelyyn ei olisi ryhdytty ilman odotettavissa olevaa veroetua”*. FA näkee, että tämä ohjeistuksen tekstinpätkä tulee poistaa.

Määritelmä on suhteettoman laaja, ja johtaa siihen, että täysin tavanomaisia järjestelyitä, joihin sisältyy esim. verovapaa tulo, vähennyskelpoinen meno tai veroneutraali yritysjärjestely, voi tulla turhaan raportoinnin piiriin. Liike-elämässä on aina löydettävissä erilaisia tapoja toteuttaa liikepäätöksiä, joista osassa maksetaan enemmän veroja ja osassa vähemmän. Yksin se, että selvitetään verokohtelua, ei voi johtaa siihen, että pääasiallista hyötyä mittaavan testin edellytys täyttyy. **Mikäli virkkeellä ”Veroetu on pääasiallinen hyöty myös aina silloin kun järjestelyyn ei olisi ryhdytty ilman odotettavissa olevaa veroetua”, on tarkoitettu, että testin edellytykset täyttyvät aina kun järjestelyyn ei ole mitään muuta kuin verotuksellinen syy, olisi tämä jo ymmärrettävämpi ajatus, mutta virkettä tulisi muotoilla vastaavasti.**

FA korostaa, että ohjeessa tulee tuoda erittäin selkeästi esiin, että i) verovelvollisella on oikeus valita itselleen verotuksellisesti edullisin tapa toteuttaa järjestely, ja ii) laissa säädetyn verokäsittelyn (vähennysoikeudet, verovapaudet ja veroneutraalisuus) soveltuminen ei johda siihen, että verokäsittelystä seuraava veroetu katsottaisiin järjestelyn pääasialliseksi hyödyksi. Jälleen, kappaleessa 3.2.4 tätä ajattelutapaa tuodaan esiin (*”Pääasiallista hyötyä mittaavan testin edellytykset eivät lähtökohtaisesti täyty tilanteissa, jotka ovat verovelvollisen asuinvaltion lainsäädännön ja sen tarkoituksen mukaisia”*), mutta FA pitää perusteltuna, että asiaa korostettaisiin jo tässäkin yhteydessä, jottei ohjeistus olisi ristiriitainen.

Edellä todettuun pohjaten, FA näkee myös, että ohje kaipaa konkretiaa siitä, kuinka pääasiallista hyötyä tulisi käytännössä mitata tilanteessa, jossa on kyse liiketoimesta, jonka osana verotusta arvioidaan. Kyse voi olla esimerkiksi yrityskaupasta (syyt lähtökohtaisesti täysin verotuksesta riippumattomia), mutta jonka toteuttamisessa verovaikutukset tulee huomioida.

- FA:n käsitys on, että ensinnäkin tarkasteltavaksi tulee se, onko kyse yleisesti lainsäädännön mukaisesta tai verotuskäytännössä hyväksytystä lopputuloksesta.
- Mikäli kyse on jostain muusta lopputuloksesta, ohjeistuksen mukaan edellytetään kuitenkin verohyödyn merkittävyyttä.

- Mihin verohyötyä tällöin peilataan, kun arvioidaan merkittävyyttä?

## 2.4 Kohta 3.2.4 Tilanteita, joissa veroetu ei ole pääasiallinen hyöty

FA pitää perusteltuna kappaleessa olevaa seuraavaa mainintaa: *"Pääasiallista hyötyä mittaavan testin edellytykset eivät lähtökohtaisesti täyty tilanteissa, jotka ovat verovelvollisen asuinvaltion lainsäädännön ja sen tarkoituksen mukaisia. Esimerkkinä tällaisesta järjestelystä ovat verolainsäädännön mukaiset menon vähentämistä koskevat säännökset. Kun verovelvollinen maksaa suorituksia ulkomaiselle konserniyhtiölle, kyse ei automaattisesti ole pääasiallista hyötyä mittaavan testin määritelmän mukaisesta veroedusta."*

**Edellä kuvatusti pääasiallista hyötyä mittaavaa testiä koskevan ohjeistuksen sisäistä ristiriitaa voidaan poistaa tuomalla selkeästi esiin pääsääntö: Testin edellytykset eivät koskaan täyty, kun kyse on lainsäädännön mukaisista veroseuraamuksista.**

Kappaleessa on myös seuraava maininta: *"Kun verosuunnittelujärjestely on hyväksytty sekä oikeus- että verotuskäytännössä verovelvollisen asuinvaltiossa, katsotaan järjestely tällöin myös järjestelyyn sovellettavan lain ja sen tarkoituksen mukaiseksi. Jos tällainen järjestely on osa suurempaa järjestelyä ja veroetu on järjestelykokonaisuudesta odotettavissa oleva pääasiallinen tai yksi pääasiallisista hyödyistä, järjestely on kuitenkin raportoitava osana kokonaisjärjestelyä."* FA ymmärtää, että viimeisellä virkkeellä tarkoitetaan, että järjestelyssä, jossa käytetään hyväksyttyä veroetua, syntyy muunlainenkin veroetu (kuin kuvattu hyväksytty etu). FA esittää, että tätä avattaisiin vaikkapa esimerkillä.

## 2.5 Kohta 3.3.1. Luottamuksellisuusehto

FA pitää tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna seuraavaa mainintaa: *"Luottamuksellisuusehdolla ei tarkoiteta pelkästään sopimuksessa käytettyä yleistä mainintaa siitä, että osapuolet sitoutuvat olemaan paljastamatta haltuunsa saamiaan toista osapuolta koskevia tietoja, vaan tunnusmerkin soveltumisen kannalta olennaista on järjestelyn sisältämä uusi tai innovatiivinen, veroedun saavuttamiseen liittyvä ominaisuus, joka luottamuksellisuusehdolla on tarkoitus pitää salassa."*

## 2.6 Kohta 3.3.2 Veroetuun kytketty palkkio

FA näkee, että seuraava maininta selkiyttää hyvin tätä kohtaa: *"Veroilmoituksiin, veron maksamiseen tai palautukseen liittyvät avustavat palvelut, kuten lähdeveron palautushakemuksessa avustaminen, eivät lähtökohtaisesti täyty tämän tunnusmerkin edellytyksiä, vaikka asiamiehen palkkio olisikin kytketty veroetuun. Tämän tyyppisissä palveluissa ei ole kyse raportoitavan järjestelyn suunnittelusta eikä toteuttamisesta, vaan verovelvollisen avustamisesta hallinnollisessa menettelyssä"*

## 2.7 Kohta 3.3.3 Järjestelyn vakiomuotoiset asiakirjat ja rakenteet

FA näkee, että ns. vakiomuotoisia asiakirjoja ja rakenteita koskeva tunnusmerkistö kaippaa vielä huomattavasti selkiytystä, jotta raportoinnista tulee tarkoituksenmukaista.

Tunnusmerkin soveltamisala ilmenee hyvin laajana finanssialan toimijoille, joiden koko liiketoimintaa operoidaan pääasiassa vakiomuotoisten asiakirjojen ja rakenteiden varassa.

**FA esittää kohtaa selkiytettävän ohjeistuksessa siten, että tunnusmerkki tulisi sovellettavaksi ja pääasiallisen hyödyn testi tehtäväksi vain silloin, kun kyseessä on selkeästi veroedun, veropalvelun tai veroneuvontaa sisältävä tuote, eli standardisoitu osuus viittaa veroetuun.**

Kun finanssialan yritykset eivät pääsääntöisesti anna veroneuvontaa tai vaihtoehtoisesti antavat sitä hyvin rajoitetusti vain ja ainoastaan omien tuotteidensa tai palveluidensa osalta, jäisi soveltamisala näin ollen riittävän suppeaksi tehokkaan soveltamisen kannalta.

## 2.8 Kohta 3.4.2 Tulon muuntaminen

FA huomauttaa, että tässä kohdassa esimerkki 3 ei ole onnistunut:

*”Esimerkki 3*

*Valtiossa 1 asuva emoyhtiö A konvertoi valtiossa 2 asuvalta tytäryhtiöltä olevan korollisen saamisen tytäryhtiön omaan pääomaan. Verotettavan korkotulon sijaan A saa verovapaata osinkoa. Tulon muuntamisen tunnusmerkki soveltuu tilanteeseen, jos pääasiallisen hyödyn testi täyttyy arvioitaessa tilanteen olosuhteita kokonaisuutena (pääasiallisen hyödyn testistä ks. luku 3.2).”*

Ensinnäkin FA huomauttaa, että alun perinkin sijoitus olisi voitu tehdä lainana oman pääoman sijaan. Oman / vieraan pääoman verokohtelu myös pääsääntöisesti seuraa suoraan lainsäädännöstä, eikä osinkojen ketjuverotuksen estämisessä tai korkomenojen vähennyskelpoisuudessa muodostune sellaista pääasiallista hyötyä, joka olisi seuraus. Valitettavasti esimerkistä jää kuva, että tunnusmerkki täytyisi, vaikkei näin valtaosassa tapauksista olisikaan.

Oman huomionsa ansainnee se, että esimerkissä toisessa valtiossa myös menetettäneen korkomenojen vähennysoikeus konvertoinnin myötä. Tämäkin kai tulee huomioida määritettäessä verohyötyä.

Ohjeen määritelmän mukaan sekä koron vähentäminen että verovapaan osingon saaminen voidaan molemmat katsoa veroeduiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tulon muuntamista koskevaa pykälää luetaan esimerkin mukaisesti, kaikki muutokset konserniyhtiöiden pääomarakenteissa, oli sitten kyse velan muuttamisesta oman pääoman ehtoiseksi sijoitukseksi tai oman pääoman muuttamisesta velaksi, tulisivat raportoitaviksi joko rahoitettavan yhtiön tai rahoittavan yhtiön toimesta. Tämä ei voi olla direktiivin tai lain tarkoitus. **FA ehdottaa esimerkkiä joko poistettavaksi tai siihen lisättäväksi maininnan tyypillisestä tapauksesta, jossa pääasiallista verohyötyä ei synny.**

Erityisemmin FA huomauttaa, että ”konvertointi” on hyvin epämääräinen käsite ja sitä voi tulkita joko hyvin suppeasti (pitäen sisällään esim. vaihtovelkakirjan konvertoinnin osakkeiksi) tai laajasti (pitäen sisällään esim. oman pääoman sijoituksen, joka käytetään lainan takaisin maksuun tai osingonjaon, joka jää velaksi).

## 2.9 Kohta 3.5.1 Verokohtelun eroavaisuus

Pykälän kohtaa 1 selvennetään ohjeessa seuraavasti: ”*Tämän tunnusmerkin kohdan 1 edellytykset täyttyvät, kun maksajan verotuksessa vähennyskelpoisen suorituksen vastaanottajalla ei ole verotuksellista kotipaikkaa missään valtiossa. Kun verotuksellisen kotipaikan puuttuminen johtuu siitä, että rajat ylittävän maksun vastaanottaja on verotuksellisesti läpinäkyvä yksikkö, kuten yhtymä, järjestelyn raportoitavuus riippuu yhtymän yhtiömiesten verotuksellisesta asemasta. Jos yhtiömiehet asuvat yhtymän sijaintivaltiossa ja yhtiömiehiä verotetaan yhtymän tulosta, kyseessä ei ole raportoitava järjestely*”.

**Tämän kohdan osalta olisi hyvä selventää vielä, miten tilannetta tulkitaan silloin, jos yhtymän yhtiömiehiä on paljon useissa valtioissa eikä verovelvollisella ole mahdollisuutta selvittää verokohtelua yhtiömiesten tasolla, tai vastaavasti kun on tiedossa, että osaa yhtiömiehistä verotetaan yhtymän tulosta ja osaa ei.**

**Pykälän kohdan 2a osalta olisi hyvä erityisesti selventää, katsotaanko virolaiselle yhtiölle suoritetut maksut tämän tunnusmerkin piiriin kuuluviksi, huomioiden että Virossa ei veroteta yhtiöiden voittoja vaan voitonjakoa. Tämä erityinen kysymys on keskeinen monille suomalaisille verovelvollisille, ja siksi siitä olisi tarpeen erikseen mainita ohjeessa.**

**Yleisesti ohjeessa olisi hyvä mainita soveltuuko tämä 18 §:n mukainen tunnusmerkki sijoitusrahastoihin (UCITS ja non-UCITS) ja yhtymämuotoisiin rahastorakenteisiin. Voiko tunnusmerkissä tarkoitettu maksu tarkoittaa sijoitusta rahastoon ja mikä merkitys on tällöin sijoituksen lunastamisen verokohtelulla sijoittajan omassa verotuksessa?**

## 2.10 Kohta 3.6 Automaattiseen tietojenvaihtoon liittyvät tunnusmerkit

FA:n käsitys on, että pelkästään ei-raportoitavaan tuotteeseen tehtävä sijoitus itsessään ei muodosta vielä itsessään raportointivelvoitetta, ellei tarkoituksena ole nimenomaisesti ollut raportointivelvoitteen kiertäminen. FA toivoo myös tältä osin mainintaa ohjeistukseen.

Tässä kohdassa olevan esimerkin 1 mukaan raportoitava järjestely on sellainen, jossa pääomaa siirretään säilytystilille sellaiselle lainkäyttöalueelle, joka ei ole mukana automaattisessa tietojenvaihdossa. Jälkikäteen ohjeistuksessa tuodaan esiin, että finanssilaitokset, jotka toimivat ainoastaan maksunvälittäjän roolissa, eivät ole tiedonantovelvollisia avustavan palvelun tarjoajia. FA esittää, että johdonmukaisuuden vuoksi myös sivun 19 esimerkissä tämä tuotaisiin esiin.

Tässä kohdassa oleva esimerkki 2 vaatii vielä myös tarkentamista:

- **Onko työntekijöilleen palkkaa/palkkiota yhtiön osakkeina maksavan työnantajan toimialalla merkitystä (mainitaan, ettei ole finanssilaitos), vai onko kyse ennemminkin osakkeiden olomuodosta?**
- **Mitä tarkoittaa tässä omistukseen tulo suoraan – sitäkö, että osakkeet eivät ole Euroclear:ssa/listattuja? Eli viitataanko tässä vain PRH-rekisteröityihin ja/tai**



yhtiön omissa exceleissä pyöriviin osakkeisiin, ja niillä uusemissiolla tai ns. vanhoina osakkeina tehtäviin siirtoihin?

- Yleisenä huomiona, jos tarkastellaan osakepalkkiota yleisesti suomalaisen Oy(j):n maksamana, niin lähtökohtana pitäisi olla, että palkkio-osakkeet raportoidaan kussakin maassa suomalaisen emon ohjeistuksen mukaisesti (ansiotulona) ja tulevat asuinvaltioiden verottajien tietoon.

## 2.11 Kohta 3.8.1 Erityiset yksipuoliset siirtohinnoittelusäännökset

Kohdassa todetaan, että *"Tunnusmerkin perusteella tulevat siis raportoitavaksi järjestelyt, jotka eivät ole OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden ja markkinaehtoperiaatteen mukaisia"*.

FA huomauttaa, että safe harbour -sääntöjen soveltamisesta ei sinänsä voida päätellä onko järjestely markkinaehtoinen vai ei OECD:n ohjeistuksen tarkoittamalla tavalla. Safe harbour -sääntöjen tarkoitus on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa sallimalla esim. tietyn tasoisen katetason soveltaminen tietynlaisiin palveluihin laatimatta vertailuanalyysiä, eikä tällaisen helpotuksen soveltamisesta voi vielä päätellä, että sovellettu katetaso poikkeaisi siitä mihin katetaso asettuisi, jos vertailuanalyysi laadittaisiin.

FA esittää, että ohjeen kohdassa selvennettäisiin ettei raportointivelvoitetta synny, jos yhtiö soveltaa paikallisen lainsäädännön mukaista safe harbour -säännöstä, joka on saman sisältöinen kuin OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden mukainen safe harbour -sääntö rutiinipalveluille.

FA esittää myös selvennettävän pidetäänkö safe harbour -sääntöinä ainoastaan lakiin perustuvia sääntöjä vai myös oikeuskäytäntöön perustuen hyväksytyjä katetasoja tietynlaisille palveluille (esim. Suomessa KHO 2017:146 päätöksen perusteella, joka on erisisältöinen kuin OECD:n safe harbour -sääntö).

## 3 Osio 4 - Palvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuus

Palvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuutta käsittelevän kohdan osalta FA näkee tärkeänä tiettyjen rinnakkain tapahtuvien useita palveluntarjoajia koskevien raportointivelvoitteiden selkiyttämistä.

Yleisesti kohdissa 4.2. 4.4., 4.5. tapahtuvaa viitenumeron käyttöä eri osapuolten kesken voinee selkiyttää vielä esimerkeillä, joissa olisi konkreettisia tapauksia, joissa eri osapuolet saavat viitenumeroja käyttöönsä.

### 3.1 Kohta 4.1.2 Avustavan palvelun tarjoaja

Kohdassa 4.1.2 tuodaan esiin, että *"Avustavan palvelun tarjoajan katsotaan olevan tietoinen järjestelyn raportoitavuudesta aina, kun palvelun tarjoaja on saanut kyseistä järjestelyä yksilöivän veroviranomaisen antaman viitenumeron saman järjestelyn toiselta palvelun tarjoajalta (Ks. luku 4.2)"*

**FA näkee, että ohjeessa tulee vielä tuoda nimenomaisesti esiin, että mikäli (avustava) palveluntarjoaja saa raportoinnin tehneeltä (ja itselleen veroviranomaisen antaman viitenumeron toimittaneelta) palveluntarjoajalta**

tiedot sen veroviranomaisille toimittamien tietojen sisällöstä, ei (avustava) palveluntarjoaja ole velvollinen tekemään ilmoitusta Verohallinnolle, jollei avustavalla palveluntarjoajalla ole hallussaan ole sellaisia raportoitavia tietoja, joita ei ole jo raportoitu.

Lisäksi FA huomauttaa, ettei pelkkä viitenumero voine vielä tehdä yhdestäkään avustavasta tahosta raportointivelvollista, mikäli tietoa järjestelystä ei muuten ole. Tämä olisi hyvä tuoda esiin ohjeistuksessa. Tältä osin lisää kommentteja jäljempänä (ks. kommentit ”Kohta 4.3.2 Tiedot, jotka on ilmoitettava vapautuksesta huolimatta”)

FA esittää, että tässä kohdassa olevan ”Finanssilaitokset” -kohdan alle voitaisiin lisätä vielä esimerkkejä ns. tavanomaisista tuotteista, joiden tarjoaminen ei lähtökohtaisesti tee finanssilaitoksesta avustavaa palveluntarjoajaa. Tavanomaisia tuotteita ovat esimerkiksi lainsäädäntöön pohjautuvat sijoitustuotteet (kuten sijoitusvakuutukset, rahastot, osakesäästötili, osakesijoitukset), lainsäädännön mukaiset eläkejärjestelyt (lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläketuotteet), sekä lainsäädäntöön pohjautuvat vakuutustuotteet (henki- ja vahinkovakuutustuotteet) ja asuntolainat.

### 3.2 Kohta 4.3.2 Tiedot, jotka on ilmoitettava vapautuksesta huolimatta

FA pitää tarpeellisena, että ohjeessa tulee ottaa myös kantaa tilanteisiin, joissa esimerkiksi tiedonantovelvollisuudesta vapautettu taho ilmoittaa järjestelyä koskevan viitenumeron avustavalle palveluntarjoajalle, jolla ei ole tietoa raportoinnin aiheuttavista seikoista.

Lain mukaan tiedonantovelvollisuudesta vapautettu on velvollinen antamaan tiedossaan oleville palveluntarjoajille viitenumeron sekä ilmoittamaan raportointivelvollisuudesta. Vapautetulla taholla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ilmoittaa mitään muita tietoja muille palveluntarjoajille, jotka koskevat raportoitavaa järjestelyä. Vaikka asianomainen verovelvollinen tekisi ilmoituksen, ohjeistuksen perusteella muut palveluntarjoajat ovat myös raportointivelvollisia, koska ovat viitenumeron myötä tietoisia järjestelystä. Ohjeistuksen perusteella vaikuttaisi, että myös täysin tietämätön (avustava) palveluntarjoaja olisi myös tällöin velvollinen tekemään omien puutteellisten tietojensa perusteella ilmoituksen (koska ei voi tietää, mitä on jo ilmoitettu).

Tällainen ilmoitus ei kuitenkaan tarjoa mitään lisäarvoa asianomaisen verovelvollisen tekemään ilmoitukseen tai jo tehtyyn muuhun ilmoitukseen nähden. Tilanne eroaa osin siitä, että vastaavassa tapauksessa ilmoituksen tehnyt ”ei-vapautettu” palveluntarjoaja antaa avustavalle palveluntarjoajalle viitenumeron, tällöin tietämätön avustava palveluntarjoaja voinee olettaa, ettei avustavaa palvelua tarjoavalla taholla ole ilmoitettavaa.

FA esittää, että ohjeen kohdasta 4.1.2 joko poistetaan tai muokataan kantaa siitä, että ”*avustavan palvelun tarjoaja katsotaan olevan tietoinen järjestelyn raportoitavuudesta aina, kun palvelun tarjoaja on saanut kyseistä järjestelyä yksilöivän veroviranomaisen antaman viitenumeron saman järjestelyn toiselta palvelun tarjoajalta.*” Vähintäänkin tässä tulee tuoda esiin, ettei pelkän viitenumeron saaminen itsessään tee kenestäkään raportointivelvollista, ellei järjestelystä olla tietoisia. Tapauksessa, jossa järjestelystä ollaan tietoisia,

**raportointivelvollisuus realisoituu avustavalle palveluntarjoajalle ainoastaan, mikäli tällä on uutta tietoa, jota ei ole jo raportoitu.**

**Vaihtoehtoisesti ohjeeseen tulee ottaa maininta siitä, että mikäli avustavalla palveluntarjoajalla ei ole tietoa järjestelystä, tämä joutuu viitenumeron saatuaan antamaan jonkinlaisen 0-ilmoituksen, jonka sisältö on, että viitenumero on saatu, muttei järjestelystä ole tietoa.** Tällainen velvoite ei kuitenkaan liene kenenkään intressissä.

#### **4 Osio 8 - Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti**

FA pitää perusteltuna Verohallinnon linjausta kohtuullisuudesta laiminlyöntimaksujen määräämisen suhteen. FA kuitenkin korostaa, että vuoden ajanjakso ei välttämättä tarjoa riittävää selkiytystä tulkinnanvaraiseen raportointiin ja siksi maksujen määräämisen suhteen tulee jatkossakin suhtautua pidättyväisesti tulkinnanvaraisissa tilanteissa.

#### **5 Muuta**

Ohjeessa (tai lainsäädännössäkään) ei ole otettu kantaa tarkemmin siihen, tuleeko raportoitavaan järjestelyyn liittyvät muutokset raportoida ja millaisia olisivat sellaiset muutokset, joista tulisi mahdollisesti raportoida myöhemmin. Tältä pohjalta FA:n käsitys on, ettei jo raportoituihin järjestelyihin tehtyjä muutoksia tulisi enää raportoida myöhemmin.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi